

Salizan Takisvilainan 沙力浪 (Tchaj-wan)

Salizan Takisvilainan, spisovatel pocházející z kmene Bunun, přetavuje hluboké propojení se svými kořeny do literární tvorby a širší působení v kultuře. Zpočátku vyjadřoval vroucí city k domovině prostřednictvím poezie a esejí. Postupem času napřel své úsilí i talent především do reportáží, jimiž se snaží alespoň částečně zacelit kulturní a historické trhliny, které poznamenaly jeho komunitu. V knize *Moving Mountains: A Tale of Rangers and Porters* (česky *Horští nosiči*, Mi: Lù, 2021) se odráží autorova snaha vyzdvihnout kulturní dědictví předků a předat je dál. Součástí Takisvilainanovy péče o kulturu kmene Bunun bylo založení nakladatelství Millet String Publishing House, které se zaměřuje právě na uchovávání vyprávění starších v bununštině, aby zde jejich moudrost a příběhy zůstaly i pro další generace.

ukázky přeložili Melissa Shih-hui Lin a Petr Příkop

第一首 1. báseň

itu tina tu qalinga /Co říká Tina

幼稚的智慧已發芽
笛娜
你的語言灌溉了我
靈魂帶著傳統的弓箭
純潔的血液編織成夢

幼稚的智慧已茁壯
教室
把我的書袋填滿方塊
心靈帶著倫理道德
嚴肅的人生 踏入陷阱

眼神透出冰寒的亮光
心靈帶著倫理道德
害怕 害怕
說出笛娜的說

喔 笛娜
再一次
用你的話灌溉我
有如山羌遽然眨眨眼
擁在族人的懷抱裡
自然的恩惠裡

Rodí se dětská moudrost
Tino
tvá slova mě svlažují
tradice luků a šípů do duše vložená
čistá krev splétá sny

vyrostla dětská moudrost
školní třída
kostkami moji školní tašku naplnila
etika a morálka do srdce vložená
vážný život chycený v pasti

studeným světlem oči září
etika a morálka do srdce vložená
mám strach mám strach
říct to, co říká Tina

ach Tino
ještě jednou
svlaž mně svými slovy
jako horský muntjac, který zničehonic zamrkal
očima
a skonal v náručí svého kmene
dar přírody

赤著腳跟 自由跳躍
向山林
向
山林

Bos budu skákat svobodný
k horám a lesům
k horám
a lesům.

poznámky:

1. V jazyce Bunun Tina znamená „matka“.
2. Kostkami se zde myslí čínské znaky, které mají tento tvar. Na rozdíl o čínštiny se jazyk Bunun píše latinkou.

第二首 2. báseň

經過祖先所走過的路 / Jít cestou předků

山 累積了多少個記憶
人 遺忘了所走過的路

Hory kolik příběhů je zapsáno v jejich paměti
lidé zapomněli na cesty, kterými prošli

來到祖居所居住的部落
溪谷的聲音
像父親的話語

přicházím do kmene domova předků
šepot řeky v údolí
jako slova otce

這裡有日本、隘勇的足跡
遙遠的故事
隨著倒塌的路 一起消失

stopy japonských obranných pevností
příběhy vzdálené minulosti
zmizely spolu s rozpadající se cestou

我試著
追隨 祖先所走過的路
懷想 山的記憶

snažím se
jít cestou předků
vzpomenout na příběhy hor

第三首 3. báseň

翻山越嶺至馬西桑 / Jít přes hory do Masisan

祖先
踏進新天地

從 asang daingaz
翻過山谷
翻過溪谷 稜線
翻過平原 翻過山頂

到達
祖先的新居地 馬西桑
早晨，太陽最慢照射、陰影籠罩的部落
後輩們的祖居地
馬西桑
來到

經過細竹
經過旁邊 黑熊
經過蕨 經過水蒸氣
從 asang

踏過尋根之行
後輩們

Předci
přišli do Nového světa

z Asang Daingaz
šli přes údolí
přes potoky přes hřebeny
přes pláně i přes vrcholky hor

došli
do Masisanu, Nového světa
země zahalené stínem, země posledního
slunečního světla
do Masisanu, domova předků
došli

kolem Útlých bambusů
kolem Černých medvědů
kolem Kapradin a Vodních par
z Asangu

Na cestu hledání svých kořenů se vydali
Potomci

poznámky:

1. Asang Daingaz – jedno z původních míst národa Bunun.
2. Masinan – druhé místo, kam migrovala část původních obyvatel národa Bunun.

V této básni, pokud ji čtete od začátku do konce, můžete sledovat cestu našich předků a s ní i historii jejich migrace.

Když ji čtete od začátku, putujete s nimi z původní vesnice národa Bunun v Asang Daingaz (Velké společenství), u horního toku řeky Čuo-šuej, rodiště národa Bunun.

Půjdeme přes vrcholy hor, přes údolí řek, budeme překračovat potoky a horské hřebeny, až přijdeme do oblasti plání Mahudas na horním toku řeky Siou-ku-luan. Zde leží krásný Nový svět – místo, „kam se sluneční svit dostává nejpomaleji“. Zde se usadil dědeček s rodinou a nazvali toto místo Masisan – Země posledního slunečního světla.

Když báseň čteme od konce, vede nás naopak zpět – cestou hledání kořenů, kterou mohou kráčet budoucí generace. Potomci opouštějí nové společenství Asang, kde dnes žijí, a putují po stopách předků. Procházejí místy Walami (kapradí), Tahun (vodní pára), krajem divokých

Tutumaz (medvědů) a štíhlých Isila (tenkých bambusů), až se znovu dostanou k Masisanu, který po sobě zanechal můj dědeček a jeho rodina... Masisane v paměti našich předků, kde jsi? Potomci národa Bunun tedy skryli Nový svět svých předků do svých básní.

Když se na celou tuto báseň podíváme z jiného úhlu pohledu, uvidíme před sebou obrys Hor. A Masisan je ukrytý právě v horách starých i nových vzpomínek národa Bunun.